

प्रतिपादनम् *ДАЧАК*. in Benf. Chr. 182, 20. रक्षितं वर्धयेत्सम्यग् वृद्धं तीर्थेषु (vgl. M. 7, 99, wo dafür पात्रेषु) निक्षिपेत् *Hit. II, 7. न तथा (मुल्भाः) तीर्थे* आयाते अद्भयाये धनत्यजः *Bhāg. P. 8, 20, 9.* Hierher gehören wohl die Personennamen *अनन्दतीर्थ, कृष्ण, जय*. ein *Brahman UNĀDIVR.* im *SAMKSHIPTAS. ÇKDR.* — 9) Bez. bestimmter Personen in der nächsten Umgebung eines Fürsten: *कश्चिद्दष्टादशान्येषु स्वपत्ने दश पञ्च च । त्रिभिस्त्रिभिर्विज्ञातिर्वेत्सि तीर्थानि चारुः* || *MBh. 2, 171 = R. GORR. 2, 109, 45;* vgl. *PANĀT. p. 136,* wo तीर्थ durch *युक्तकर्मन्* (nicht n. eine brauchbare Sache, wie *BENFEY* übersetzt, sondern m. der ein bestimmtes Amt bekleidet) erklärt wird, und wo auch die 18 Personen auf des Feindes und die 13 auf der eigenen Seite aufgezählt werden; anders beim Schol. zu *R.* bei *GORR. Bd. VII, S. 341.* या तीर्थदप्रतीघातं स तस्याः (राजनीत्याः) फलमानशे *RAGH. 17, 68. = मन्त्रिन् MRD. VIÇVA* beim Schol. zu *KIR. 2, 3* und bei *UGĠVAL. = सत्रिन्* (fehlerhaft für *मन्त्रिन्*) *H. an. = मन्त्र्याद्यष्टादश VIÇVA* beim Schol. zu *KIR. 2, 3. a royal vessel* (d. i. पात्र und zwar hier n der Bed. *Minister*) *WILSON* nach *SVĀMIN* zu *AK.* — Die *Lexicogr.* kennen noch folgende Bedd.: 10) *vulva H. an. VIÇVA* und *HALĀ.* beim Schol. zu *KIR. 2, 3.* — 11) die monatliche Reinigung *H. an. MED. VIÇVA* bei *UGĠVAL.* — 12) = दर्शन *H. an. a school of philosophy, a sect WILS.* — 13) = योग *TRIK. 3, 3, 197.* — 14) = निदान *Diagnose.* — 15) *Feuer UNĀDIVR.* im *SAMKSHIPTAS. ÇKDR.* — Vgl. *मृग, सु.*

तीर्थक (von तीर्थ) 1) adj. würdig, heilig, geheiligt: *अद्भे अद्य वयं ब्रह्मन्तसेव्याः तत्रबन्धवः । कृपयातिथिद्वयेण भवद्भिस्तीर्थकाः कृताः* || *Bhāg. P. 4, 19, 32. BURN.: devenu comme le lieu de pèlerinage.* — 2) m. a) ein brahmanischer Asket (vgl. तीर्थकर, तीर्थिक, तीर्थ्य) *VJUTP. 91. BURN. Lol. de la b. l. 166. HIOUEN-THSANG II, 188.* — b) N. pr. eines Nāga *VJUTP. 87.*

तीर्थकर (तीर्थ + कर) 1) adj. eine Furth bereitend (durch's Leben, durch den Kreislauf des Lebens), errettend; Bein. *Vishṇu's MBh. 13, 7023. Çiva's ÇIV.* — 2) m. ein Arhant bei den *Ġaina H. 24;* vgl. संसारार्णवतारक *ÇATR. 14, 265.* — 3) m. (bei den Buddhisten) ein brahmanischer Asket (der sich in heiligen Wassern badet; vgl. तीर्थ्य, तीर्थिक) *VJUTP. 91. BURN. Intr. 158, N. 1. 436. 515.* — Vgl. तीर्थकर.

तीर्थकाक (तीर्थ + काक) m. eine Krähe an einem heiligen Badeplatze so v. a. nicht an seinem Platze seiend *P. 2, 1, 42, Sch.* — Vgl. तीर्थधाङ्क, वायस.

तीर्थकृत् (तीर्थ + कृत्) m. = तीर्थकर ein Arhant bei den *Ġaina DHAR.* im *ÇKDR. ÇRM* *COLEBR. Misc. Ess. II, 213.*

तीर्थगोपाल (तीर्थ + गो) n. N. pr. eines Wallfahrtsortes *SKANDA-P.* in *Verz. d. Oxf. H. 73, b, 26.*

तीर्थकर (तीर्थम्, acc. von तीर्थ, + कर) m. = तीर्थकर ein Arhant bei den *Ġaina H. 24.*

तीर्थतम (von तीर्थ mit dem suff. des superl.) n. 1) ein heiligerer (sic) Wallfahrtsort: *पृथक्कातीर्थतमं नान्यतीर्थम् MBh. 3, 7018.* — 2) ein Gegenstand der höchsten Heiligkeit: *वासुदेव Bhāg. P. 5, 24, 19.*

तीर्थदेव (तीर्थ + देव) m. Bein. *Çiva's ÇIV.*

तीर्थधाङ्क (तीर्थ + धाङ्क) m. = तीर्थकाक *P. 2, 1, 42, Sch.*

तीर्थपद् oder पाद् (तीर्थ + पद्, पाद्) adj. dessen Füße heilig, heilig

gend sind, von *Kṛshṇa* (gen. °पद्म्) *Bhāg. P. 3, 1, 17. 5, 11. 40. 23, 42. 9, 3, 16.* Auch तीर्थपद् *3, 23, 56. 6, 2, 46. तीर्थपाद् H. ç. 63. Bhāg. P. 1, 6, 34. 4, 6, 24. 12, 49. 8, 17, 8. तीर्थपादीय ein Anhänger des Kṛshṇa 4, 22, 11. Vgl. पादतीर्थ u. तीर्थ 7.*

तीर्थभूत (तीर्थ + भूत) adj. würdig geworden, geheiligt: (उपस्पृश्य) वैवस्वतस्य तीर्थे च तीर्थभूतो भवेन्नरः *MBh. 13, 1725. प्रुचयस्तीर्थभूतास्ते ये भैद्यमुपभुञ्जते 5353. Bhāg. P. 1, 13, 9.*

तीर्थमहाद्वाद (तीर्थ + महा - द्वाद) m. N. pr. eines Wallfahrtsortes *MBh. 13, 7634.*

तीर्थयात्रा (तीर्थ + यात्रा) f. ein Besuch der heiligen Badeplätze, Wallfahrt *MBh. 3, 356. 13, 2900* (fälschlich तीर्थयात्रा). *2923. 16, 55. fg. PANĀT. 117, 10. Bhāg. P. 1, 13, 1. Verz. d. B. H. No. 1230. 1234. °पर्वन* heissen im 3ten Buche des *MBh.* die *A dhjāja 80—136;* vgl. *1, 322.*

तीर्थराज्ञी (तीर्थ + राज्ञी) f. Reihe von heiligen Badeplätzen, ein N. von *Benares TRIK. 2, 1, 16.*

तीर्थवह् (von तीर्थ) 1) adj. mit Steigen zum Wasser versehen, reich an heiligen Badeplätzen: *गोदावरी R. 3, 68, 31. विन्ध्य MBh. 13, 7657.* — 2) f. °वती N. pr. eines Flusses *Bhāg. P. 5, 20, 22.*

तीर्थवाक m. Haupthaar *H. 367.* Zerlegt sich in तीर्थ + वाक, aber woher die Bedeutung?

तीर्थवायस (तीर्थ + वा) m. = तीर्थकाक *P. 2, 1, 42, Sch.*

तीर्थशिला (तीर्थ + शिला) f. die zu einem Badeplatze führenden steinernen Stufen: *श्रीपातीर्थशिलम्* (so ist zu lesen) — सरः *ÇUNĠARAT. 1.*

तीर्थसेनि (तीर्थ + सेना?) f. N. pr. einer der Mütter im Gefolge von *Skanda MBh. 9, 2625.*

तीर्थसेविन् (तीर्थ + से) 1) adj. die Badeplätze besuchend. — 2) m. eine Kranichart, *Ardea nivea RIĠAN.* im *ÇKDR.*

तीर्थसौख्य (तीर्थ + सौ) n. Titel eines Werkes oder eines Abschnittes in einem Werke *Verz. d. B. H. No. 1232. 1403.*

तीर्थिक (von तीर्थ) m. ein brahmanischer Asket (der die heiligen Badeplätze besucht) *BURN. Intr. 158, N. 1. 172. LALIT. 5. 239. 242. 243. 383. HIOUEN-THSANG I, 238. WASSILJEW 50 u. s. w. Verz. d. B. H. No. 1356. तीर्थिकोपासक* im Gegens. zu *बुद्धोपासक BURN. Intr. 280.* — Vgl. तीर्थिक, तीर्थकर, तीर्थ्य, तीर्थिक.

तीर्थिकीर (तीर्थ + 1. कर) heiligen: तीर्थिकीरवति तीर्थानि स्वात्तःस्वैन गदाभृता *Bhāg. P. 1, 13, 9. तदाश्रमम् 4, 8. मयि तीर्थिकीरताशेषाक्रियार्थः 3, 21, 30.*

तीर्थिकीरण (vom vorherg.) adj. heiligend: दैत्यदानवकुलतीर्थिकीरणशीलाचरित *Bhāg. P. 5, 18, 7.*

तीर्थिभू (तीर्थ + भू) geheiligt werden: °भूत *KUL. zu M. 11, 196.*

तीर्थ्य (von तीर्थ) 1) adj. auf die Furth —, auf den Badeplatz u. s. w. bezüglich *VS. 16, 42.* — 2) m. ein brahmanischer Asket (vgl. तीर्थिक, तीर्थकर, तीर्थिक) *BURN. Intr. 158. 172.* — Vgl. तीर्थ्य.

तीवृ, तीवति fett werden *DHĠTUR. 15, 57.* — Vgl. तीवृ.

तीवर *UNĀDIS. 3, 1, 1) m. (f. ई) = ज्ञातिविशेष UĠĠVAL. Jäger MRD. r. 164. BRAMVAIV. P. in Verz. d. Oxf. H. 21, b, 23. fgg. 22, a, 11. fgg. WILS. angeblich nach UN., Sch. (wo aber nur ज्ञातिविशेष gesagt wird) auch Fischer (Verwechslung mit धीवर). — 2) m. Ocean MRD.*